

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10220/2022
27.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Гроздана Симић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 576/2021 од 02.02.2022. године, у седници одржаној 27.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 576/2021 од 02.02.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 576/2021 од 02.02.2022. године у делу става првог изреке и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 618/19 од 20.09.2021. године, у делу става првог изреке, тако што се одбија као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Ваљеву Ст 50/2010 у износу од 5.977,00 динара.

У преосталом делу ревизија тужене се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 618/19 од 20.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилце и тужена обавезана да тужилци на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја који се води пред Привредним судом у Ваљеву Ст 50/2010 у износу од 72.156,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилце у делу којим је тражила исплату законске затезне камате на износ од 72.156,00 динара за период од 22.05.2009. године до коначне

исплате. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 48.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 576/2021 од 02.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље и тужене и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – др. Закон) Врховни суд је утврдио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог Закона одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Ваљеу Р4 СТ 664/2018 од 18.04.2018. године, усвојен је приговор тужиље и утврђено да је у поступку стечаја над ХК „Вискоза“ АД „Свила“ ДОО Лозница који се води пред Привредним судом у Ваљеу под бројем Ст 50/2010 повређено право тужиље на суђење у разумном року и наложено је стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема овог решења предузме све мере и радње које су потребне ради уновчења имовине стечајног дужника и да о предузетим мерама обавести председника суда у року од 30 дана. Наведени стечајни поступак покренут је 19.06.2009. године, а дана 02.10.2009. године, донет је закључак о листи утврђених и оспорених потраживања након чега су одржана допунска испитна рочишта, те је стечајно веће донело решење о делимичној деоби стечајне масе 31.07.2013. године. Наведеним закључком о листи потраживања од 02.10.2009. године, у четвртном исплатном реду под редним бројем 120 утврђено је потраживање правног претходника тужиље ББ у износу од 75.156,00 динара, а на основу извештаја Привредног суда у Ваљеу и извештаја о неизмиреним потраживањима поверилаца, утврђено је да неизмирено потраживање правног претходника тужиље износи укупно 72.156,00 динара, од чега је главни дуг 43.995,00 динара и камата 28.161,00 динар, која је обрачуната конформном методом. Утврђено потраживање у складу са одлуком Уставног суда од 12.07.2012. године износи 66.179,00 динара од чега је главни дуг 40.995,00 динара и камата обрачуната у износу од 22.184,00 динара. Потраживање правног претходника тужиље се односи на потраживање из радног односа, а стечајни дужник је друштво које послује са већинским друштвеним капиталом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су о праву тужиље на накнаду имовинске штете проузороковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету одлучили правилном применом материјалног права из члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Тужена одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Наводи ревизије да стечајни поступак није окончан и да ће тужиља своје новчано потраживање намирити у том поступку, нису од утицаја на правилност одлуке у овом спору. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужиља је стекла право да захтева од тужене накнаду имовинске штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете тужена ступа у стечајни поступак на место тужиље и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде имовинске штете.

Међутим, по оцени Врховног суда основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при утврђивању висине ове штете.

У конкретном случају нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и тужену обавезали да тужиљи накнади имовинску штету у износу утврђеном Закључком стечајног суда од 02.10.2009. године (укупно 72.156,00 динара) а што чини ненаплаћено потраживање на име главног дуга у износу од 43.995,00 динара и камату обрачунату конформном методом у износу од 28.161,00 динар. По налажењу нижестепених судова одлука Уставног суда Луз 82/2009 од 12.07.2012. године („Службени гласник РС“ 73 од 27.07.2012. године) којом је утврђено да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01) у делу који гласи: „Применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом, не може се применити у конкретном случају, јер је наведени Закључак донет пре доношења и објављивања наведене одлуке Уставног суда.

Изложено правно становиште нижестепених судова по схватању Врховног суда није правилно.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07 ... 103/15) прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају, Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Према правном ставу Врховног касационог суда, о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, усвојеног на седници Грађанског одељења овог суда од 02.04.2013. године, чија је примена у овом случају могућа по аналогiji (стечај је по својој природи, институт колективног намирења

поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника), ако извршна исправа гласи на новчани износ у коме је главници приписана доспела камата обрачуната конформном методом по Закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној дужности, извршити разграничење и нови обрачун камате извршити тако што ће до 03.03.2001. године применити конформни метод, од тада до 17.05.2011. године метод простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама члана 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате.

Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у коме се камата обрачунава. У ситуацији када је главници приписана затезна камата обрачуната конформном методом која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом простог интересног рачуна. У конкретном случају то је и учињено у поступку стечаја, тако што је утврђено потраживање тужиље у складу са одлуком Уставног суда од 12.07.2012. године, у износу од 66.179,00 динара од чега је главни дуг 43.995,00 динара и камата обрачуната простим интересним рачуном у износу од 22.184,00 динара. Зато је Врховни суд делимично преиначио нижестепене пресуде тако што је одбио захтев за износ од 5.977,00 динара, као разлику досуђеног и износа тужиљиног потраживања утврђеног на изложен начин (укупно 66.179,00 динара).

Захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији је одбијен имајући у виду њен делимичан успех у поступку по овом ванредном правном леку применом чланова 165. став 1. и 2. и 153. став 2. ЗПП.

На основу чланова 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић